

bijgevuld met artikelen, welke niet in winkels, doch als regel in café's of restaurants worden verkocht.

Artikel 20. Sommige leden hadden bezwaar tegen de opneming van een jaartal in dit artikel, omdat uit het laatste in de praktijk moeilijkheden zijn voortgevloeid.

Artikel 21. Men vestigde er de aandacht op, dat het Winkelsluitingsbesluit 1941 (*Nederlandsche Staatscourant* 1941, no. 176) en enkele andere bezettingsmaatregelen op het gebied der winkelsluiting zijn opgenomen in de eerste bijlage, behorende bij de Wet bezettingsmaatregelen IV. Op grond van artikel 1 dezer wet vervallen zij uiterlijk op 1 Februari 1952.

Ten aanzien van de winkelsluiting zullen dan nog slechts rechtskracht hebben de Winkelsluitingswet 1930 (*Staatsblad* No. 460) en het Wetsbesluit van 10 October 1945 (*Staatsblad* No. F 227). De winkels zullen van 1 Februari 1952 af op de eerste vijf werkdagen dus weer tot 8 uren des avonds en op Zaterdag tot 10 uren 's avonds mogen zijn geopend. (Vgl. artikel 2 der vorenaangehaalde Winkelsluitingswet).

Volgens artikel 21 van het wetsontwerp zal de nieuwe wettelijke regeling acht maanden na haar afkondiging in werking treden, derhalve na medio 1952.

Met het oog hierop bepleitte men de indiening van een wetsontwerp, er toe strekkende dat de bezettingsmaatregelen nopens de winkelsluiting van de eerste naar de tweede bijlage van de Wet bezettingsmaatregelen IV worden overgebracht, ten gevolge waarvan ze uiterlijk op 15 Februari 1953 zullen komen te vervallen.

Gevraagd werd, of de Regering bereid is, een daartoe strekkend wetsontwerp aanhangig te maken.¹⁾

§ 3. *Verspreide opmerkingen*

Enkele leden drongen er op aan, het Werktijdenbesluit voor winkels niet overeenkomstig den inhoud van dit wetsontwerp te wijzigen, opdat de bevoegdheden, welke in de voorgestelde regeling aan den gemeenteraad worden toegekend, niet illusoir worden gemaakt door te geringe bewegingsvrijheid ten opzichte van de werk- en rusttijden van het winkelpersoneel.

Sommige leden zouden gaarne vernemen, of een gevestigd winkelbedrijf tevens is gerechtigd, straathandel te drijven.

Aldus vastgesteld den 23sten November 1951.

TJALMA
MOLENAAR
RIP
WITTEMAN.

¹⁾ De Commissie van Rapporteurs verwijst naar het inmiddels bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende wetsontwerp, no. 2360.

1665

No. 25a

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot regeling van de winkelsluiting (Winkelsluitingswet 1951).

Nadat het Voorlopig Verslag der Commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

§ 1. *Opmerkingen van algemene aard*

De ondergetekenden waarden, dat vele leden hun voldoening hebben uitgesproken over de voorgestelde vervanging van de thans op het stuk van de winkelsluiting geldende regelingen door een nieuwe, moderne en overzichtelijke wet. Zij delen echter niet de mening van bedoelde leden, dat het onderhavige ontwerp te weinig streeft naar eenvormigheid van recht en te grote invloed toekent aan de gemeentelijke wetgever. Veeleer zijn zij van oordeel, dat het de vrucht is van een gelukkig samengaan van het verlangen naar uniformiteit en de door het maatschappelijk leven geopenbaarde behoefte aan verscheidenheid. Een starre, uniforme regeling voor het gehele land zou naar hun stellige overtuiging niet in het belang zijn van onze rijk gescha-

keerde bevolking met haar plaatselijk uiteenlopende wensen en behoeften.

Dat het op ruime schaal raadplegen van belanghebbenden, zoals bij dit wetsontwerp is gebeurd, ook zijn moeilijkheden medebrengt, willen de ondergetekenden gaarne erkennen. Toch overtreffen naar hun mening de voordelen van deze methode de daaraan verbonden bezwaren. Juist op een terrein als dat der winkelsluiting, waar zoveel belangen botsen, is een peiling van hetgeen er in de maatschappij leeft moeilijk te missen. Ook al leidt dan het onderzoek tot de constatering van een grote verscheidenheid van inzichten, dan nog heeft het de verdienste, dat de wetgever wordt behoed voor het treffen van eenzijdige maatregelen, die geen weerklank vinden in de rechtsovertuiging van grote groepen der bevolking. Komt onder zulke omstandigheden een soepele regeling tot stand, die de nodige mogelijkheden laat van aanpassing aan verschillende behoeften, dan is dit naar de mening van de ondergetekenden slechts als een voordeel aan te merken.

Op deze grond kan de tweede ondergetekende ook niet de door bovenbedoelde leden geuite grief beamen, als zou hij zich bij de verdediging van het wetsontwerp in de Tweede Kamer te geredelijk naar de huidige tijdelijke situatie hebben gevoegd in plaats van uit te gaan van het duurzame, algemene karakter van een wet. De duurzaamheid van de voorgestelde regeling wordt juist bevorderd, doordat zij binnen redelijke grenzen ruimte laat voor verdere maatschappelijke ontwikkeling. Op haar algemeen karakter zijn niet meer uitzonderingen gemaakt dan nodig was om haar levensvatbaarheid te verzekeren.

Dat enige andere leden de door de voorgestelde regeling aan de gemeentebesturen gelaten bewegingsvrijheid waarden, heeft de ondergetekende verheugd.

Wanneer de bovenbedoelde vele leden betreuren, dat het ontwerp de mogelijkheid opent van het bij gemeentelijke verordening instellen van een koopavond, hechten zij naar de mening van de ondergetekende te weinig betekenis aan het in artikel 14, tweede lid, bepaalde. Volgens dit voorschrift moet de gemeenteraad, alvorens een dergelijke verordening vast te stellen, de bevoegde Kamer van Koophandel en Fabrieken horen. De veelzijdige samenstelling van de Kamers, het feit, dat haar ressort vele gemeenten omvat, en haar kennis van de omstandigheden in het district zijn waarborgen voor een objectief en deskundig advies.

Zoals uit het bovenstaande reeds kan worden opgemaakt, is bij het opstellen van het onderhavige ontwerp de huidige situatie niet doorslaggevend geweest, maar is er juist rekening gehouden met een eventuele wijziging van de omstandigheden in de toekomst. In deze gedachtengang ware het onjuist geweest de nieuwe wet te baseren op de huidige tijdelijke moeilijkheden met de electriciteitsvoorziening.

Het meest omstreden punt van dit wetsontwerp is steeds geweest het al dan niet imperatief voorschrijven van de halve-dagsluiting. Zoals door de tweede ondergetekende o.m. bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal (vgl. *Handelingen Tweede Kamer, Zitting 1951—1952*, blz. 38, 2de kolom) is naar voren gebracht, berust zijn standpunt o.a. op argumenten, ontleend aan de bevordering van de productiviteit. Hij blijft van mening, dat een imperatief voorgeschreven halve-dagsluiting moeilijk te rijmen valt met het streven naar de zo nodige verhoging van de efficiency in ons land.

Naar aanleiding van de opmerking van sommige leden, dat de Regering het verband tussen verkoop in winkels en op markten, enz. niet helder genoeg in het licht heeft gesteld, veroorloven de ondergetekenden zich naar de in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer (blz. 3, onder 6) gegeven uiteenzetting te verwijzen.

Markt- en straathandelaren, die hun nering niet in een inrichting in de zin van de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937 uitoefenen, behoeven geen vestigingsvergunning. Op grond van de Vestigingswet zijn 27 vestigingsbesluiten voor 46 takken van detailhandel vastgesteld; onder het Besluit Algemeen Vestigingsverbod Kleinbedrijf 1941 valt nog één branche en voor 17 bedrijfstakingen zijn sperreregelingen vastgesteld op grond van de Vestigingswet. Voorts vallen nog 8 takken van detailhandel onder erkenningsreglementen, uitgevaardigd op grond van het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941; 7 daarvan gelden tevens voor de markt-, straat- en rivierhandel en bestrijken ongeveer 40 pct. van de daarin werkzame ondernemers.

Dat de invoering van een koopavond of de verlating van het sluitingsuur voor sommige groepen van winkels krachtens artikel 3, tweede lid, moet leiden tot verlenging van de werktijd van het winkelpersoneel, zoals enkele leden verklaarden, achten de ondergetekenden een nog niet bewezen stelling. In elk geval houdt het openen van de mogelijkheid tot het treffen van deze voorzieningen geen verband met het door de hierbedoelde leden aangevochten streven van de Regering naar verhoging van de productie. Dat die voorzieningen voorts in hoofdzaak aan de warenhuizen ten goede zouden komen, vermogen de ondergetekenden niet in te zien.

Het verheugde de ondergetekenden, dat vele andere leden het wetsontwerp, wat de grondtrekken betreft, aanvaardbaar achtten. Of de praktijk spoedig de behoefte aan een herziening zal doen gevoelen, moet de toekomst leren.

Met de belangen van het platteland, waarvan sommige leden menen, dat zij niet voldoende de aandacht hebben gehad, kan met een beroep op plaatselijke omstandigheden overeenkomstig artikel 11, tweede lid, rekening worden gehouden. Het feit, dat speciaal ten plattelande veel z.g. gemengde bedrijven voorkomen, staat aan toepassing van artikel 3, tweede lid, niet in de weg. De ondergetekenden menen, dat het mogelijk is bij het redigeeren van een algemene maatregel van bestuur, als in die bepaling bedoeld, rekening te houden met de belangen van de gemengde bedrijven in kwestie. Hetzelfde kan een gemeenteraad ten plattelande, die van de plaatselijke omstandigheden volkomen op de hoogte is, doen bij het treffen van een vacantieregeling.

Artikelen

Artikelen 2 en 3. De ondergetekenden achten in beginsel een algemeene sluiting der winkels op Zondag wenselijk. In de praktijk is echter gebleken, dat deze bezwaarlijk is door te voeren. Er zijn nu eenmaal behoeften, waarmede rekening dient te worden gehouden. Dat bij de krachtens artikel 11, tweede lid, vast te stellen verordeningen niet onnodig inbreuk op het beginsel zal worden gemaakt, wordt gewaarborgd doordat dergelijke verordeningen de goedkeuring van de Kroon behoeven.

Dat de in het wetsontwerp vervatte regeling geen rekening zou houden met de grote betekenis van de verkoop in brood- en banketbakkerijen en in chocoladewinkels op 5, 24 en 31 December, menen de ondergetekenden, voor wat beide laatste dagen betreft, te moeten tegenspreken. Bedoelde inrichtingen zullen dan immers tot 21 uur voor het publiek geopend mogen zijn, waarna nog tot 24 uur waren ter bezorging zullen mogen worden uitgezonden. Voor 5 December is, na overleg met het bedrijfsleven, geen uitzondering opgenomen, omdat het standpunt wordt ingenomen, dat ook de winkelier en zijn personeel er recht op hebben de Sint Nicolaasavond in de huiselijke kring door te brengen. Zouden 5, 24 en 31 December op Zondag vallen en zou een algemene behoefte aan openstelling van bepaalde winkels op die dagen zich doen gevoelen, dan zou desnoods met toepassing van artikel 13 hieraan kunnen worden tegemoet gekomen.

De bepaling van het slot van het tweede lid van artikel 3 is opgenomen met het oog op gemengde winkels. Beslissend voor het karakter van een winkel is wat er in hoofdzaak pleegt te worden verkocht of welke werkzaamheden er voornamelijk plegen te worden verricht.

Artikel 4. Dat in het tweede lid niet zijn vermeld Maria Hemelvaart (15 Augustus) en Allerheiligen (1 November) vindt zijn oorzaak hierin, dat van een behoefte hieraan bij het met het bedrijfsleven gepleegde overleg niet is gebleken. Indien plaatselijk de omstandigheden van die aard zijn, dat een uitzondering op het krachtens het eerste lid gestelde verbod wordt gewenst voor de weken, waarin genoemde dagen vallen, kan die uitzondering in de op grond van dit artikel vastgestelde verordening worden opgenomen.

Artikel 5. Het tweede lid geldt ten aanzien van alle krachtens het tweede lid aan te wijzen tijdruimten, derhalve ook voor het geval één tijdruimte wordt aangewezen.

Artikel 9. De omschrijving „30 December, indien deze dag op Zaterdag valt” is wellicht fraaier dan „Zaterdag 30 December”. Naar de mening van de ondergetekenden kan deze laatste aanduiding echter niet tot misverstand aanleiding geven.

Voor zover de verkoop van belegde broodjes plaats had krachtens een regeling, daarvoor op grond van plaatselijke omstandigheden bij gemeentelijke verordening vastgesteld, heeft aan die verkoop geen einde te komen, indien dit wetsontwerp tot wet wordt verheven. Artikel 11, tweede lid, biedt immers de mogelijkheid, een gelijke regeling vast te stellen.

Artikel 10. Voor de beantwoording van de vraag, door welke bepaling van de ontworpen wet de verkoop aan of vanuit een kraam wordt beheerst, is het van belang, of de kraam als winkel in de zin van artikel 1 is aan te merken of niet. In het eerste geval is op bedoelde verkoop artikel 7, tweede lid, onder a, van toepassing. In het tweede geval zal er in het algemeen sprake zijn van straat- of markthandel, zodat artikel 8 dan van toepassing is. Alleen voor zover er ook geen sprake is van deze laatste vormen van handel, is artikel 10 van toepassing. Het is irrelevant, of de aan de kraam verkochte waren bestemd zijn voor onmiddellijk verbruik of niet.

Artikelen 11 en 12. Een zo stringente toepassing van het principe der Zondagsluiting als de leden der Tweede Kamer de heren Zandt en Van Dis voorstaan, is niet in overeenstemming met de

opvattingen van de grote meerderheid van het Nederlandse volk. In de praktijk is nu eenmaal gebleken, dat er behoeften bestaan, ter bevrediging waarvan afwijking van het principe mogelijk moet zijn. In het vereiste van Koninklijke goedkeuring voor de verordeningen, die dergelijke afwijkingen bevatten, is echter een waarborg gelegen, dat aan bedoeld beginsel niet door talrijke afwijkende regelingen afbreuk zal worden gedaan. De ondergetekenden zijn gaarne bereid toe te zeggen, dat zij niet dan in geval van duidelijk gebleken noodzaak verkrijging van die goedkeuring zullen bevorderen.

De ondergetekenden achten de omstandigheid, dat het in sommige gevallen bezwaarlijk kan zijn, tijdig een raadsbesluit uit te lokken, niet van zodanig gewicht, dat daarom de bevoegdheid tot het vaststellen van afwijkende regelingen aan burgemeester en wethouders in stede van aan de gemeenteraad zou moeten worden toegekend. Naar hun mening is het treffen van dergelijke regelingen een taak, die bij uitstek ligt op het terrein van de gemeenteraad, waarin de verschillende schakeringen der bevolking zijn vertegenwoordigd. Voor inschakeling van burgemeester en wethouders is huns inziens slechts plaats, voor zover het gevallen van spoedeisende of incidentele aard betreft. De huidige wettelijke regelingen op het gebied van de winkelsluiting gaan van een zelfde standpunt uit als het onderhavige wetsontwerp; dit heeft slechts hoogst zelden tot bezwaren aanleiding gegeven.

Vervanging van de woorden „plaatselijke omstandigheden” door „omstandigheden” zonder meer, ten einde mogelijk te maken, dat ook rekening wordt gehouden met regionale omstandigheden, is naar de mening van de ondergetekenden niet gewenst. Immers, niet op grond van het feit, dat bedoelde omstandigheden zich regionaal voordoen, is een afwijkende plaatselijke regeling gerechtvaardigd, maar alleen, omdat zij zich ook ter plaatse doen gelden.

Indien in de kuststreken in gemeenten, waar op grond van vreemdelingenverkeer of seizoensdrukte een afwijkende regeling voor de Zondag geldt, zich het verschijnsel voordoet, dat tegen de grens van andere gemeenten, waar een dergelijke regeling niet is vastgesteld, zich winkelcentra vormen, die niet of vrijwel niet betrokken zijn bij het vreemdelingenverkeer of de seizoensdrukte en die de belangen van de winkelstand in die andere gemeenten schaden, kan dit er op wijzen, dat de betrokken gemeenteraad de werking van zijn verordening niet heeft beperkt tot dat gedeelte der gemeente, waar de plaatselijke omstandigheid, die tot het vaststellen der verordening aanleiding gaf, inderdaad optreedt. Het heeft geen betoog, dat dit onjuist zou zijn. De ondergetekenden verwachten van de inschakeling van de Kamers van Koophandel en Fabrieken onder meer het voordeel, dat dergelijke gevallen zullen worden vermeden of dat althans hierop de aandacht zal worden gevestigd. Van de adviezen, welke de Kamers met betrekking tot de verordeningen, als bedoeld in het tweede lid, aan de gemeenten uitbrengen, wordt dan ook steeds mededeling verlangd, alvorens omtrent de voordracht aan de Kroon tot goedkeuring een beslissing wordt genomen.

De opzet van de in het tweede lid vervatte regeling is, dat rekening zal kunnen worden gehouden met omstandigheden, die plaatselijk een afwijking van de in de ontworpen wet gestelde normen rechtvaardigen. Uiteraard zijn hier niet slechts omstandigheden bedoeld, die zich gelijkelijk voordoen ten aanzien van alle vormen van detailhandel, waarvoor het wetsontwerp een regeling inhoudt; reeds in de Memorie van Toelichting is er bij artikel 10 (thans 11) op gewezen, dat aan de onderhavige bepaling toepassing zal kunnen worden gegeven om de verkoop op Zondag van bloemen in de onmiddellijke nabijheid van ziekeninrichtingen of begraafplaatsen en van eetwaren als patates frites, haring, zacht fruit en dergelijke op werkdagen mogelijk te maken. Eveneens zullen afwijkingen kunnen worden vastgesteld, die slechts voor een bepaald deel der gemeente gelden. Uit de tekst van het tweede lid valt, ook bij vergelijking met die van artikel 12, geenszins af te leiden, dat steeds van de aan de gemeenteraad verleende bevoegdheid in volle omvang gebruik zou moeten worden gemaakt; waar het meerdere geoorloofd is, is ook het mindere toegestaan.

Artikelen 12 en 13. Het verschil tussen „buitengewoon” en „bijzonder” bestaat hierin, dat buitengewoon is, wat afwijkt van het normale, terwijl bijzonder is datgene, wat, zonder abnormaal te zijn, zich onderscheidt van het algemene.

Voor de toepassing van artikel 12, onder a, is het onverschillig of de plotseling opkomende bijzondere omstandigheden al dan niet van kortstondige aard zijn. Bedoeld zijn omstandigheden, die een onverwilde voorziening eisen.

Dat in artikel 12, onder c, geen uitzondering is gemaakt voor de Zondag vindt zijn oorzaak hierin, dat het wenselijk is de mogelijkheid te openen, ook op Zondag de te veilen goederen te bezichtigen. Velen

Regeling van de winkelsluiting

vinden daartoe slechts op die dag gelegenheid. Naar de mening van de ondergetekenden kan wel aan burgemeester en wethouders worden overgelaten te beoordelen, of het houden van een veiling op Zondag inderdaad nodig is.

Artikel 14. Formeel behoeft de raad voor het vaststellen van een winkelsluitingsverordening slechts het advies in te winnen van de bevoegde Kamer van Koophandel en Fabrieken. Verwacht mag echter worden, dat het gemeentebestuur in het algemeen niet tot het vaststellen van een winkelsluitingsregeling zal besluiten dan op initiatief van het bedrijfsleven. Dit was trouwens reeds de praktijk onder de oude wet. Met het inschakelen van de Kamers is beoogd zowel de belangen van de ondernemers als die van de winkelbedienden en het publiek tot hun recht te doen komen. Doordat het gebied van de Kamers een aantal gemeenten omvat, wordt bovendien de mogelijkheid geopend met de toestanden in omringende gemeenten rekening te houden.

Artikel 15. Naar aanleiding van de door enige leden gestelde vraag met betrekking tot bepaalde ruimten, waar consumptie-ijs wordt verkocht, moge worden opgemerkt, dat voor de beoordeling, of een dergelijke ruimte is aan te merken als een winkel, bedoeld in het eerste lid, onder *b*, beslissend is of de verkoop van consumptie-ijs en voor de aflevering daarvan benodigde hulpmiddelen in die ruimte *pleegt* te geschieden. Hiervoor is niet alleen bepalend, wat er na het algemene sluitingstijdstip van winkels in de ruimte plaats heeft. Reeds in de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag der Tweede Kamer (bij artikel 14, lid 1) is er op gewezen, dat een winkel, waar normaliter allerlei andere waren worden verkocht, doch na het algemene sluitingstijdstip uitsluitend consumptie-ijs, niet kan worden aangemerkt als een winkel in de zin van de onderhavige bepaling. Een ruimte, als door vorenbedoelde leden omschreven, valt, naar het voorkomt, onder die bepaling, indien daarin of van daaruit geen andere waren plegen te worden verkocht dan consumptie-ijs en voor de aflevering daarvan benodigde hulpmiddelen. Intussen zal dit uiteindelijk door de rechter moeten worden beoordeeld.

De verkoop van consumptie-ijs en patates frites op Zondag is vrijgelaten vanwege de grote behoefte, welke aan deze eetwaren bij het publiek bestaat. De vrijstelling voor de verkoop van consumptie-ijs, welke reeds in de Winkelsluitingswet van 1930 voorkwam, kan als een oud recht worden beschouwd. „Patates frites” heeft daarnaast in de loop der jaren een gelijkwaardige plaats ingenomen.

Aangezien in de definitie van „winkel” in artikel 1 de term „waren” wordt gebezigd, is deze aanduiding in het gehele wetsontwerp consequent gebruikt.

Artikel 16. Met betrekking tot de gelegenheden, waar kokswaren uit automaten kunnen worden betrokken, dient onderscheid te worden gemaakt naargelang daarin dienstverlening aan het publiek in de zin, waarin deze in restaurants, koffiehuizen e.d. geschiedt, dan wel verkoop van waren zonder meer plaats heeft. In het laatste geval is een winkel in de zin van artikel 1 aanwezig, als het een besloten ruimte geldt; anders is artikel 10 van toepassing. In het eerste geval is er een zogenaamd „horecabedrijf”, ongeacht of het om een besloten of een open ruimte gaat. Voor wat dergelijke open ruimten betreft, zal het karakter van „horecabedrijf” dienen te blijken uit de omstandigheden.

Het wetsontwerp houdt niet de mogelijkheid in, ten behoeve van de verkoop van kokswaren uitsluitend door afzonderlijke automaten een afwijking van het bijverbod — zoals waarschijnlijk wordt bedoeld — vast te stellen. De ondergetekenden kunnen niet inzien, dat het scheppen van een dergelijke mogelijkheid nodig zou zijn. Indien zich plaatselijk de behoefte aan kokswaren, b.v. in de late avonduren, zou openbaren, ligt het voor de hand, dat de verkoop van deze waren wordt mogelijk gemaakt, ongeacht of deze in winkels, dan wel door middel van automaten geschiedt. Men zal dus in een dergelijk geval afwijking vaststellen voor de winkels, waar kokswaren plegen te worden verkocht; ingevolge het bepaalde in het tweede lid van het onderhavige artikel zal dan het bijverbod voor de automaten, waaruit die waren kunnen worden betrokken, zijn opgeheven gedurende de tijd, waarvoor de afwijking geldt.

De ondergetekenden ontveinen zich niet, dat de controle op de naleving van de voorgestelde regeling moeilijkheden kan ontmoeten; dit is echter bij deze materie nu eenmaal niet te vermijden. Zij willen er echter op wijzen, dat in vergelijking met de bestaande toestand door de ontworpen regeling belangrijke verbeteringen zullen worden bereikt, o.a. doordat de verkoop door middel van de automaten, waarop thans het moeilijkst controle kan worden uitgeoefend, n.l. die, welke in een winkel of een zijner gesloten aanhorigheden geplaatst zijn of welke van daaruit kunnen worden bijgevuld, na het winkelsluitingstijdstip zal zijn verboden.

De ondergetekenden achten het volkomen in overeenstemming met het doel, dat met de wettelijke regeling van de winkelsluiting wordt beoogd, dat verkoopautomaten, die bij een winkel behoren, na het sluitingstijdstip niet mogen worden bijgevuld. De praktijk heeft immers wel geleerd, dat de nagestreefde rust voor de winkelier illusoir wordt, zo hij de gelegenheid behoudt gedurende de sluitingstijd zijn automaten bij te vullen.

Automaten, welke buiten verband met enigerlei winkel worden geëxploiteerd, vallen, voor zover zij dienen tot uitoefening van een kleinhandelsbedrijf, niet buiten de werkingssfeer van de ontworpen regeling; dit blijkt reeds uit het tweede lid, onder *b*, waar „in andere gevallen”, als tegenstelling tot het onder *a* bepaalde, betekent „indien de verkoopautomaat niet bij een winkel behoort”.

Ten aanzien van in verband met een winkel geëxploiteerde verkoopautomaten bepaalt het tweede lid, onder *a*, duidelijk, dat zij niet mogen worden bijgevuld gedurende de sluitingstijd van de winkel, waarbij zij behoren.

Artikel 20. Juist omdat deze wet dezelfde titel draagt als haar voorgangster van 1930, is het jaartal ter onderscheiding van belang.

Artikel 21. Een ontwerp van wet tot verlenging van de termijn van verval van sommige bezettingsregelingen (Wet Bezettingsmaatregelen IV 1952) is bij Koninklijke boodschap van 21 November 1951 bij de Tweede Kamer ingediend (Zitting 1951—1952, 2360). Indien dit ontwerp tot wet wordt verheven, zullen de bezettingsregelingen op het gebied van de winkelsluiting uiterlijk op 15 Februari 1953 vervallen.

§ 3. *Verspreide opmerkingen.*

De ondergetekenden zullen nog nagaan, of er aanleiding bestaat bij hun Ambtgenoot van Sociale Zaken stappen te doen met het oog op een herziening van het Werktijdenbesluit voor winkels in verband met de totstandkoming van de nieuwe Winkelsluitingswet.

Tenslotte zij opgemerkt, dat het hebben van een winkel geen beletsel vormt voor het uitoefenen van straathandel.

De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK.

De Minister zonder Portefeuille,
A. H. M. ALBREGTS.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 2den Januari 1952.

TJALMA
MOLENAAR
RIP
WITTEMAN.